

Føroyskur stíllur

Hesar røkjuskapsreglur skulu fylgjast:

- Millum reglurnar: 1,5
- Breddar: Vinstri og høgri breddi skulu vera beinir
- Skriftstødd: 12
- Skrift: Times New Roman
- Yvirskrift
- Skrivað hevur
- Dagfesting
- Skúli
- Lærari

GG!

Hesin stíllur skal latast inn í seinasta lagi **2. november 2020.**

Hjartaligan skrivihug☺

1. evni

Rætturin at doyggja

Far inn á heimasíðuna hjá Kringvarpi Føroya, kvf.fo, trýst á netvarp og trýst síðani á savn og síðani á R og vel sendingina *Rætturin at doyggja*". Hygg eftir sendingini og kjakinum.

Brúka hesar spurningar til at skriva stílin

Hvat er sendingin um?

Hvørji sjónarmið koma fram?

Hvat heldur tú er rætt? Grundgev við støði í sendingini.

Onnur leinki:

<http://www.sjukrarokt.fo/Default.aspx?pageid=15070>

http://fo.wikipedia.org/wiki/Aktiv_deyðshjálp

2. evni

Gott Føroya fólk

Viðger taluna hjá Høgna Djurhuus, hann helt, tá ið hann fekk Móðurmálsvirðislønina 2012.

Tú hevur fingið Móðurmálsvirðislønina og skal halda eina talu.

Skriva eina talu, har tú virðiliga heiðrar móðurmálinum. Tú skalt grundgeva fyri, hvat gott mál er, hvørja støðu móðurmálið skal hava fyri einstaklingin og almenningin, og hvussu vit varðveita eitt gott føroyskt mál í framtíðini.

Her er talan hjá Høgna Djurhuus, journalisti í Kringvarpi Føroya, eftir at hann fekk Móðurmálsvirðislønina 2012 á føðingardeggi Hammershaimbs 25. mars:

Ein maður, sum eg skrivi um viðhvørt, plagar at siga, tá heiðurslønir sum hendan verða latnar fyri hetta ella hatta:

“Harragud, er hatta tað besta á hasum økinum.....hvussu fanin er so alt hitt?”

Eg plagi at siga við hann, at hatta er ein avgerð, sum ikki kann kærast. Hon er endalig.

Sum tey plaga at spyrja flogbóltsspælarar:

“Høvdur tit roknað við at vunnið í dag?”

Higartil hevur eingin svarað ja. Enn minni, ja, sjálvandi. Sjálvsálit er ikki júst okkara tjóðareyðkenni. Vit eru smæðin og lítillátin.

Hevði eg roknað við hesum her? Bæði ja og nei, men sjálvandi ikki, ja, sjálvandi. Tí eg skilti tíðindini um hendan máldagin, at ætlanin var at heiðra góðum máli í tíðindaflutningi.

Eg havi verið tíðindamaður í 35 og hált ár, men tað hevur eingin givið sær far um enn.

Eg havi skrivað klummur í okkurt um helvtina av teirri tíðini. Og tað eg fyrri tær, at eg fá hendan heiðurin.

So spyr onkur ítróttarjournalistur í Trimum tveimum meg, um eg hevði roknað við hesum her, so svari eg “ja, sjálvandi. Eg havi roknað við tí í nógv ár.”

Eg siti ikki á feysbukkuni, so eg veit ikki, hvat fólk halda um meg og tað, eg fáist við.

Eg eri asosialur og tosi ikki so nógv við fólk, og so als ikki um meg sjálvan.

Tí er óført at fáa ein dóm, eitt ummæli, sum grundgevingin í heiðurslønini er.

Tað byrjaði av álvara við Náttarravnum í 1993. Tað var ein semisadistisk fragd at siga klokkan fyra minuttir yvir midnátt leygarkvøld, at í gjár var leygardagur, í dag er sunnudagur og í morgin er mánadagur. 80 prosent av teimum, sum lurtaðu, vóru stødd í einari uppgangandi kenning, so tað dæmdi teimum lítið at hoyra, at í morgin er mánadagur.

Nú er tað vordið sjávinistiskt at seta dupult kyn á orð, ella skeivt kyn á orð, sum umfata okkum øll.

So móðurmál, tað kunnu vit menn ikki góðtaka. Eg havi skotið upp at kalla málið foreldramál, so ganga vit ongum ov nær.

Móðurmál, ja, og føroyskur móðurmálsdagur. Eitt sindur ørkymlandi, tí móðir mín er dansk og tey 14 árini, eg gekk í skúla, gekk eg í skúla í Íslandi í tey tíggu, hini fyra í Svartaskúla í Havn. Hann er reyður uttan, men hann var svartur innan. Nú dagurin í ár er halgaður fjølmiðlunum, fari eg at nýta høvið til at siga mína hugsan, og hon er sjálvandi skilagóð, um fjølmiðlar og málið.

Tað verður kravt av fjølmiðlunum, meira enn av nøkrum øðrum, at teir hava eitt gott mál.

Gamaní. Men fjølmiðlafólk hava gingið í somu skúlum sum allir aðrir føroyingar. Og tað er ein sannroynd, at føroyski skúlin megnar ikki at læra føroyingar føroyskt. Men hatta við málinum er onkursvegna viðføtt, so vit eiga ikki at deila skúlan ov nógv. Eg hevði til dømis rokning tey flestu árini, eg gekk í skúla, men eg dugi ikki at rokna.

Eg ræðist tann dagin, og hann kemur, at eingin fær starv sum fjølmiðlafólk uttan at duga stavsetingina og orðabókina uttanat ella uttan at duga at benda Trónd. Tað verður ein vanlukka fyri føroyskar fjølmiðlar. Tí tað eru fólk, sum eru fram úr góðir journalistar, sum veruliga duga tað yrkið, men sum siga ella skrivar Sveinur í hvønnfalli. Eg stemmaði upp á Svein. Vit kunnu ikki útihýsa teimum frá fjølmiðlunum.

Eg veit, eg veit. Málið er amboðið hjá miðlafólkið. Nógv valaverk eru gjørd við vánaligum amboðum. Til dømis pyramidurnar.

So lat tað verða staðfest eina ferð fyri allar: journalistikkur er ikki mállæra.

Næsta vikuskiftið verður so ræðuliga tomt her í Føroyum, eingin luftbussur, einki X-Factor. Hvat skulu føroyingar tá gera annað enn lesa Umafturafturum...

Eg takki fyri heiðurin.

Kelda: <http://birkblog.blogspot.com/>

3. evni

Danskt í fólkaskúlanum

Grundgev fyri við støði í greinini, hví vit skulu hava danskt í fólkaskúlanum.

Hvørja støðu skal danskt hava í føroyska fólkaskúlanum?

Ert tú samdur við Lydiu Didriksen? Grundgev hví!

**Tíðin er farin frá, at danskt eigur at vera sett undir liðini á føroyskum
- Danskt hevur flutt seg til frá at vera okkara annað móðurmál til at vera
eitt fremmandamál, sigur Lydia Didriksen, lærari í donskum**

Tíðin er farin frá, at danskt eigur at vera sett undir liðini á føroyskum, soleiðis sum heimastýrslógin fyriskrivur. Tað heldur Lydia Didriksen, sum hevur drúgvar royndir sum lærari í donskum og týskum í fólkaskúlanum.

Tað er nógv viknaða støðan hjá donskum millum næmingar í Føroyum, sum er orsøkin til hesa útsøgnina. Nógvir lærarar eru samdir í, at førleikin hjá næmingum í Føroyum í donskum er versnaður munandi seinnu nógvu árin. - Næmingar duga færri og færri orð á donskum. Næmingar, sum ongar fortreytir hava at duga danskt, duga ikki heilt einføld og vanlig donsk orð. Vanligir danskir tekstir, sum eru ætlaðir donskum næmingum í danska fólkaskúlanum, og sum ikki hava serliga høgt torleikastig, eru mangan ov torførir fyri føroyskar næmingar, á sama hátt sum týskir tekstir, ætlaðir týskum næmingum í Týsklandi, eisini eru ov torførir fyri føroyskar næmingar. Sum próvdómari havi eg sæð somu tendensir í tekstum, sum læraraskúlalesandi hava skrivað; næmingar hava trupulleikar við fyrisetingum, endingum og kyni.

Somu trupulleikar við donskum eru tó ikki at síggja millum børn, sum eru lesarar og hava lisið nógvar danskar bækur, heldur Lydia Didriksen, sum eisini er skúlabókavørður.

- Tað er kortini ein vaksandi bólkur av føroyskum børnum, sum velja ta donsku bókina frá. Fyri fyrstu ferð síggja vit, at útlánið av føroyskum bókunum á bókasøvnunum er størri enn av donskum bókum, og sum skúlabókavørður veit eg eisini, at tað er ikki líka lætt at fáa børn at taka eina danska bók til sín sum eina føroyska. Ikki tí at tað er nóg mikið av føroyskum bókum, men tí tey ikki vilja lesa danskar bækur. So lesa tey heldur tær føroysku aftur og aftur. Og við Potter-ættarliðinum hava vit sæð, at eru tær spennandi bøkurnar, sum koma út uttanlands, ikki komnar út á føroyskum nóg tíðliga, so hava tey valt tær ensku, sum eru lættar at fáa hendur á. Og tað eru nógvar spennandi bækur á enskum.

Hóast danskt fyri fleiri og fleiri er vorðið eitt fremmandamál, síggja vit tað framvegis sum okkara annað móðurmál, í øllum førum í skúlanum.

- Veruleikin er, at danskt samanbórið við fyrr hevur flutt seg til at vera eitt

fremmandamál. Eftir mínum tykki eiga vit at síggja danskt sum eitt fremmandamál, eins og enskt, týskt og onnur mál, sigur Lydia Didriksen.

Spurningurin er so, um tað er líka neyðugt at duga danskt væl í dag samanborið við fyrr. Hesin spurningurin er ikki lættur at svara, heldur Lydia Didriksen, sum mælir myndugleikunum til at gera sær greitt, hvat vit skulu við donskum – ikki minst nú nýggjar námsætlanir verða settar í gildi.

- Síðan tað varð sett í heimastýrslógina, at vit skulu duga danskt líka væl sum føroyskt, hava vit ikki endurskoðað støðuna hjá donskum. Veruleikin í dag er, at enskt hevur trongt danskt burtur, og nógvir næmingar meta, at danskt er fremmant og trupult. Vit eiga at spyrja, um tað er í lagi, at danskt er í ferð við at fara og glíða longri og longri frá okkum, og um tað er í lagi, at føroysk lesandi koma til Danmarkar og ikki megna nóg væl at fara undir eina útbúgving, tí teir ikki duga danskt nóg væl. Tað hevur ivaleyst avleiðingar fyri okkara útbúgvingarskipan, at danskt er so nógv viknað, tí framvegis eru nógvar bøkur, vit brúka í skúlaverkinum á donskum, og ein stórur partur av næmingum okkara fara til Danmarkar at lesa víðari. Hvussu hesin spurningurin skal loysast, veit eg ikki, men eg haldi, at vit eiga at kanna, hvussu støðan er, fyri síðan at gera av, hvørja støðu danskt framhaldandi skal hava.

Kelda: <http://www.lararafelag.fo/Heim.aspx?ID=653&M=News&NewsID=4612>

4. evni

Greina og tulka yrkingina.

Vart tú í býnum seinasta leygarkvöld?

Gongubreytaprátt.
Stilethælir.
Fnisan.
Roykur av bensini og luktisli.
Dreingir við blue-jeans beinum.
Matstovur.
Við einum dýrum kaffimunni.
Rópan á gøtuni,
baptistar,
frelsunnarherurin
ella fullir menn.
Motorsykludundur,
skínandi skinnjakkar,
spískir skógvar,
frisyrrir.
Onkur bløðir,
onkur dettur av
aftan fyri pylsuvognin.
Teir syngja
"Dominique"
ella
"Hey Jude"
Tað er ungdómur,
villur,
óreinur,
lívsglaður.
Komandi læknar,
arbeiðsmenn,
prestar.
Og onkur verður lögmaður.

Rói Patursson

(Yrkingin er úr savninum Kolon frá 1969)

5. evni

Skógvarnir

Greina og tulka myndina eftir Vincent van Gogh.

NB!

Brúka greiningarfrymilin!

Önnur leinki:

<http://www.vangoghgallery.com/misc/bio.html>

<http://www.vangoghmuseum.nl/vgm/index.jsp?page=1576&lang=en>

Spurningar til myndagreining

1. Hvat veitst tú um myndina?

Nær er myndin gjørd?

Hvør hevur gjørt myndina?

Hvussu er myndin gjørd?

2. Hvat sæst á myndini?

Hvat sært tú á myndini?

Gev tær far um stað, lutir, umhvørvi og annað.

Hvat er í forsýni, miðsýni og baksýni? Tað er tað, sum sæst fremst, í miðjuni og aftast í myndini.

3. Hvussu er myndin bygd upp?

Hvussu við frásjónini í myndini?

Er hon vanlig, nær ella fjar?

Hvussu við ljósinum í myndini? Er talan um natúrligt ljós ella ljós frá t.d. einari lampu, ella er talan um sýmbolskt ljós?

Hvussu eru litirnir í myndini?

4. Sigur myndin eina søgu?

Hvar eru vit stødd?

Hvussu er umhvørvið? Eru vit inni ella úti? Lýs staðið.

Hvørjir lutir eru á myndini?

Hvat siga teir um tíðina í myndini?

Hvussu er huglagið í myndini?

Eru sýmbol í myndini?

Tað kann t.d. vera eitthvørt, sum er at skilja í fluttari merking.

Er ein søga í myndini?

Skriva í stuttum søguna, sum tú sært hana í myndini.

Gev grundir fyri tínari áskoðan!